

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. XIII. De Eo, qui cognovit consanguineam uxoris suæ, vel sponsæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

monium subsequens in perpetuum: in secunda verò solum ad tempus, quamdiu durat adoptio, vel arrogatio: ratio, inquam, diversitatis est: quia in prima, ac tertia specie prohibitum est matrimonium, propter reverentiam, quam debet adoptatus, cum sua uxore, exhibere adoptanti, & uxori ejus: & cum hæc perpetuo duret, etiam perpetua esse debet prohibitio matrimonij in utraque illa: In secunda verò specie reverentia est debita, ob interpretativam filiationem proventientem ex adoptione, & ideo hac durante, durat prohibitio matrimonij, eâ cessante, cessat, *Sanch. cit. dif. 63. n. 24. apud quem plura de hac re videri possunt.*

IX. Ex dictis inferitur 1. Inter adoptantem, & parentes filij adoptivi potest consistere matrimonium, quia nulla inter eos contrahitur cognatio, cum id nullo jure cautum reperitur, *Sanch. c. l. n. 26.*

Inferitur 2. potest filius adoptivus ducere in uxorem filiam legitimam carnalem adoptantis, post hujus obitum, quia tunc jam cessavit adoptio, & patria potestas. Sed etsi pater adoptans adhuc superstes sit, licet initur matrimonium inter eos, si vel ipse filius adoptivus, vel filia legitima carnalis adoptantis jam sint emancipati, vel alio modo cesset adoptio, & patria potestas, quia cognatio legalis in linea transversa inter hos jam est soluta, *Sanch. c. l. n. 27.*

Inferitur 3. Ipsi fratres adoptivi, id est, adoptati ab eodem parente, possunt inter se matrimonium contrahere, quia nulla inter eos jure statuta est cognatio legalis: nam in *c. Unic. h. t.* agitur de filiis patris adoptantis, quæ per adoptionem incipit esse soror adoptiva filij adoptivi sui legitimi patris, neque hæc impedimenta ob solam rationis similitudinem inducenda sunt, *Sanch. c. l. n. 27.* Multo magis filius, & filia duorum fratrum adoptivorum possunt matrimonium inter se, cum nullo cognationis vinculo sint conjuncti, *Sanch. c. l. n. 29.*

Inferitur 4. filius illegitimus carnalis adoptantis potest in uxorem ducere filiam adoptivam eadem adoptantis: & vicissim filia illegitima carnalis adoptantis potest nubere filio ejusdem adoptantis, quia illegitimi non censentur esse in potestate patris sui, §. *Si adversus Instir. de nupt.* ideoque non contrahitur cum illis cognatio legalis, *Navarr. in man. c. n. 45. Sanch. cit. dif. 63. n. 30. Laym. cit. c. 3. n. 7.*

Porro quovis, & ad quod gradum extentum impedimentum cognationis legalis inter adoptantem, & adoptatum, a hujus descendentes, in infinitum, an solum usque ad quartum gradum, conveniunt DD. & nihil certi ex Jure haberi potest. De quo fuse agit *Sanch. cit. dif. 63. n. 31. & seqq.*

T I T V L V S XIII.

DE EO, QUI COGNOVIT CONSANGUINEAM UXORIS SUÆ (VEL SPONSÆ)

Postquam dictum est de cognatione spirituali, & legali, nunc agendum de cognatione carnali; sed quia ex copula habita cum consanguinea uxoris, etiam sponsæ, oritur cognatio affinitatis, de qua dubitari potest, utrum impediatur, vel dirimat matrimonium, vel sponsalia; ideo subjicitur hic Titulus in quo agitur de impedimento affinitatis contracto per copulam etiam illicitam cum consanguinea uxoris, vel sponsæ: sed in Titulo sequente de impedimento contracto per copulam licitam, & conjugalem.

§. I.

An incestus sive copula carnalis habita cum consanguinea uxoris suæ impediatur, vel dirimat matrimonium?

I.

Responderetur, impedire quidem matrimonium contrahendum, sed non dirimere contractum, ut constat ex *c. Si quis 1. h. t.* quod est desumptum ex Concilio apud Metiam, ubi sic statuitur: Si quis cum filiastra sua scienter (secus si ignoranter, *c. In lectum. 6. caus. 34. q. 2.*) fornicatus fuerit, nec à matre filiastræ, sive uxore sua debitum petere

(quamvis reddere teneatur, *Gl. hic V. Exalio* filiam unquam habere potest in uxorem: nec filiastra, nec ille (qui fornicatus fuit) ullo unquam tempore, poterunt (post mortem uxoris) cum ea matrimonium contrahere, scilicet propter incestum commissum.

Porro per filiastram intelligitur privigna, hoc est filia uxoris ex alio viro suscepta, quæ appellatur privigna respectu parentis vitrici, Hostiens. *hic V. filiastra, & Canis. n. 2.*

II. Notandum 1. Incestus commissus à matre cum consanguinea suæ uxoris, intra gradus jure prohibitos, impedit matrimonium, ne aliud contrahatur, sed non dirimit contractum post mortem uxoris, ut patet ex hoc cap. in quo duæ pænæ insigniter committenti incestum cum consanguinea suæ uxoris; una, quia privatur facultate petendi debita

propria uxore, in poenam sui delicti, & ob affinitatem contractam cum illa: quamvis ipsa uxor possit debitum exigere, quia non debet privari jure suo, sine culpa sua, ideoque ipse vir tenetur debitum reddere petenti, non obstante affinitate inique ex post facto contracta, *Gl. hic V. Petere*. Neque verò refert, siue incestus occultè sit commissus, siue publicè innotuerit, quia utroque casu affinitas contrahitur cum conjugè, ob quam solam incestuosus prohibetur à petitione debiti, *Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 5. n. 3. §. Nihil refert*.

Altera poena est, quia vir privatur etiam facultate contrahendi matrimonium, mortuà uxore suà, non solum cum filiastra sua, sed etiam cum quavis alia muliere in perpetuum, ideoque punitur in ipso matrimonio, contra quod deliquit, committendo incestum. Si tamen vir contra prohibitionem hujus Canonis, aliud matrimonium, post mortem uxoris suae, ineat cum alia, illud erit validum, quia hic solum interdictum tali incestuoso aliud matrimonium, sed non contra prohibitionem initum irritatur, & idcirco impedimentum hoc numeratur solum inter impedientia, quia nullus textus Juris reperitur, qui illud diceret esse dirimens, *Sanch. l. 7. de matrim. diff. 15. num. 1*.

Notandum 2. Similiter si è converso uxor incestum committat cum consanguineis viri, nec debitum petere potest à viro, nec illo mortuo, contrahere aliud matrimonium, quia etsi omnes textus hujus Tituli, ubi hoc impedimentum statuitur, loquantur de solo viro cognoscente consanguineam uxoris suae, non autem de uxore committente incestum cum consanguineis viri, dicendum tamen est, etiam ab uxore incestuosa contrahi hoc impedimentum, quia vir, & uxor sunt correlativa, & militat eadem prorsus ratio in utroque conjugè, nempe gravis injuria matrimonio illata propter affinitatem contractam, & ideo eadem etiam dispositio Juris locum habere debet, praesertim quia crimen incestus aequè frequens est in utroque conjugè, *Sanch. c. l. n. 2*. Confirmatur, quia in cap. Si quis viduam. 20. caus. 32. q. 7. & c. Si quis cum matre. 9. caus. 34. q. 2. dum statuitur hoc impedimentum, expressè etiam est sermo de femina, quae incestum commisit cum consanguineis viri, *Sanch. c. l. num. 2*.

III. Notandum 3. Non tantum ipsi Conjuges, qui incestum commiserunt, prohibentur, post mortem alterius conjugis, inire aliud matrimonium: sed etiam illi consanguinei conjugis, cum quibus alter conjugis incestum commisit, ut constat ex illis verbis hujus cap. Nec ille, nec filiastra, ullo unquam tempore, se poterunt matrimonio copulare. Ratio est, quia & illi gravem injuriam irrogant matrimonio, non solum ratione adulterij, quod committunt, sed etiam ratione contractae affinitatis inter conjuges, ob quam impeditur usus matrimonij, *Sanch. c. l. n. 3*.

Notandum 4. Ut incestus cum consanguinea conjugis impediatur matrimonium cum alijs, requiritur, ut scienter sit commissus, ut patet ex hoc c. ibi: scienter. Nam cum ignorantia (probabilis) excuset à culpa, excusabit etiam ab illius poena. Unde si quis per ignorantiam habeat copulam cum sorore alterius conjugis, vel alià consanguineà, quam putabat esse suam uxorem, non incurrit hoc impedimentum,

Sanch. c. l. n. 9. & sic licet ignorantia excuset ab incestu, affinitas tamen ex illo confurgit, *Alex. de Novo hic n. 2*.

IV. Prædictis addendum 1. Nihil refert, siue vivo, siue mortuo conjugè, incestus cum consanguinea alterius conjugis fuerit admittus; utroque enim casu, hoc impedimentum incurritur, ut aliud matrimonium incestuosus contrahere non possit, etiam quando defunctà uxore, incestus est commissus, prout expressè deciditur in c. Transmisit 4. h. t. Nam cum quidam, uxore suà defunctà, filiam ejus, & privignam suam carnaliter cognovisset, postea aliam accepit in uxorem, & nihilominus cum privigna publicè deliquit. Consultus super hoc Calestinus III. respondet, ipsum legitimam uxori cohabitare, eique necessaria ad vitam sustentandam subministrare; non tamen eam cognoscere debere, quamdiu vixerit, nisi ab eà fuerit requisitus. Et tunc propter incestum, & adulterium, donec cum eà permanferit, poenitentiam agat, juxta arbitrium Episcopi imponendam: & si uxori suae supervixerit, perpetuò sine spe conjugij permaneat.

V. Ubi notandum 1. Incestus cum consanguineà conjugis mortuæ inducit hoc impedimentum, ita ut matrimonium cum alia contrahere non debeat, sed si contrahat, tenet; non tamen debitum exigere potest ab uxore, quam duxit post mortem primæ, etsi possit petenti illud reddere, *Sanch. cit. diff. 15. n. 12. Covarr. in 4. Decret. p. 2. c. 7. §. 2. n. 5*. & jam dictum. Addunt aliqui apud *Sanch. cit. diff. 15. n. 13*. hoc impedimentum non contrahi, si crimen incestus sit occultum, qui tamen id refellit, quia nullo jure probari videtur, & quia, cum incestus, suapte natura, semper occultè committatur, raro foret locus hujus impedimento.

Notandum 2. Licet maritus privetur facultate exigendi debitum ab uxore, non tamen ideo liberatur ab onere ministrandi ejus necessaria; propterea enim lucratur fructus dotis, *Abb. hic n. 2. & Alex. de Novo hic n. 2*.

Notandum 3. Duæ quandoque delicti species oriuntur ex eodem facto, quæ ambæ puniri possunt, ut in casu hujus c. Is qui, post contractum matrimonium, copulam habuit cum privigna, commisit incestum, quia cognovit affinem: & adulterium quoque, quia fuit conjugatus, & de utroque potest accusari, & puniri, *Abb. hic n. 4. & Alex. de Novo num. eod.*

VI. Addendum 2. Si femina à consanguineo mariti per vim sit carnaliter cognita, non incurrit impedimentum non contrahendi matrimonium cum alio, nec poenas illius, quia cum sit expertis omnis culpæ, erit etiam expertis omnis poenæ, c. Discretionem. 6. h. t. at verò consanguineus mariti, qui illam violententer cognovit, incurrit impedimentum, ad contrahendum matrimonium, cum sit reus veri incestus, & affinitatis contractae inter matrem, & uxorem, *Sanch. libr. 7. de matrim. diff. 15. n. 10*.

VII. Addendum 3. Incestus cum proprijs consanguineis non impedit, seu dirimit matrimonium contrahendum, juxta probabiliorē sententiam, quam tenet *Covarr. in 4. Decret. p. 2. c. 6. in princ. n. 4. Sanch. cit. diff. 15. n. 16*. & alij apud ipsum cum *S. Thom.* quia cum hoc sit poena, restringi debet, & non extendi. At verò textus statuens hoc impedi-

mentum non loquantur expresse de incestu cum consanguineis propriis, sed de incestu cum conjugis consanguineis, ergo ab his ad illos non debet extendi. Nec obstat, quod incestus cum propriis consanguineis sit gravior, & pejor: nam non ita offendit matrimonium, quia ex illo non oritur affinitas, nec impeditur matrimonii usus inter conjuges; & quamvis hic incestus sit pejor, non tamen producit hoc impedimentum matrimonii: quia non tam est impedimentum ratione culpæ, quam ratione affinitatis ex ipso ortæ, quæ ex solo incestu cum consanguineis contrahitur. Et licet majus peccatum sit cognoscere consanguineam propriam, quam cognoscere consanguineam uxoris: non tamen tantam injuriam infert maritus uxori per incestum cum propriis consanguineis, quam per incestum cum consanguineis conjugis, per quem contrahit affinitatem cum uxore, & privatur jure petendi debitum, non autem per incestum cum propriis consanguineis. Turrecremata in Decreto p. 2. caus. 32. q. 7. §. Quædam. 29. n. 2. in solut. ad 2. & 3. objection.

§. II.

Utrum affinitas superveniens matrimonio contracto inter coniuges, etiam per copulam illicitam, dissolvat priora sponsalia de futuro, vel etiam sponsalia de presenti, si ve matrimonium nondum consummatum?

VIII. Ad primum quæsitum respondetur. Et si per affinitatem supervenientem non dissolvatur matrimonium: dissolvuntur tamen, ipso jure, priora sponsalia de futuro, etiam per copulam illicitam, prout sumitur ex c. Veniens. 2. h. t. Nam cum quidam, ut refert Gl. in casu, contraxisset sponsalia de futuro cum aliqua, cujus pater matrem sponsæ accepit in uxorem, & postea eandem carnaliter cognovit: sed filius sponsus cum suâ sponsâ matrimonium consummare noluit. Consultus super hoc Papa Alexander III. respondet, si sponsus hic matrem suæ sponsæ (de futuro) carnaliter cognovit, non autem ipsam sponsam (postquam cognovit matrem) tunc imponendam ei esse majorem penitentiam, quam pro adulterio: quâ peractâ, vel ejus parte, posse illum ex dispensatione cum alia matrimonium contrahere. Si vero sponsam cognovit, antequam matrem, vel postea: nunquam eam (scilicet matrem) vel aliam (post mortem ipsius) potest accipere in uxorem.

IX. Pro declaratione hujus cap. notandum 1. affinitas superveniens etiam ex concubitu fornicario, majorem vim habet, quam sponsalia de futuro; nam hæc propter affinitatem dissolvuntur. Ratio est, quia sponsalia de futuro nihil aliud sunt, quam futuratum nuptiarum promissio, c. Nostrates. 3. caus. 30. q. 5. & l. 1. ff. De sponsal. sed affinitas superveniens impedit, ne possit adimpleri illa promissio, cum inter affines non possit consistere matri-

monium, c. Non debet. 2. tit. seg. Abb. hic num. 2. Alex. de Nevo n. 2.

Notandum 2. Cognoscens consanguineam spon-
sæ sit inhabilis ad contrahendum matrimonium
iam cum 2. juxta c. 1. h. t. potest tamen
facile dispensari quoad hanc inhabilitatem: cum
in hoc c. Papa sibi non reservet dispensationem
videretur tacite concedere Episcopo potestatem
pensandi, juxta doctrinam Innocentii in c. 2.
Etus, 15. n. 2. de temp. ordin. Abb. hic n. 3. & Alex.
Nevo num. 3.

Notandum 3. Gravius peccat, qui carnaliter
cognoscit consanguineam uxoris, quam consanguineam
sponsæ, quia in primo casu non contrahitur
dispensatio, vel saltem non nisi difficulter: in
do vero casu ea datur, Gl. hic V. Ex dispensatione
tio diversitas est, quia cognoscens consanguineam
uxoris propriæ committit crimen incestus; nec
copula habita cum propriâ uxore, contrahit
affinitas inter illam, & consanguineos uxoris: sed
sponsalibus de futuro cum sponsâ non cognoscitur
est orta affinitas cum consanguineis sponsæ, sed
lûm quædam publica honestas, & quasi
quia violavit publicæ honestatis iustitiam contra
ter se, & matrem sponsæ: & ideo hic imponitur
nitentia paulo major, quam pro adulterio, quia
men incestus est gravior, quam adulterium. Sed
rò in casu hujus cap. sponsus commisit verum
men incestus, quia cognovit consanguineam
ris: tunc multo major ei penitentia imponenda
ret, quam pro adulterio, quia adulterium non
cit inhabilem ad matrimonium contrahendum
literarium. 4. De eo, qui duxit &c. sicut facit
crimen incestus, Abbas hic n. 5.

X. Notandum 4. hoc cap. intelligi debet
sponsa per verba de futuro; si enim loqueretur
sponsa per verba de presenti, sponsus non
cum aliâ contrahere matrimonium, nisi ex dis-
pensatione Episcopi. Sed quia solum erat sponsa
turo, & sponsalia jam fuerant dissoluta, ad
tem contractam cum sponsa, quæ orta fuit ex
la habita à sponso cum matre sponsæ; ideo
cultas cum aliâ contrahendi matrimonium, ex
pensatione tamen Episcopi, & ita intelligitur
textum Abbas Panormit. & alii apud Sanchez
matr. dif. 15. n. 5. Inductum est autem hoc im-
pedimentum, ob violatam publicam honestatem
ex sponsalibus, postquam sponsus cognovit
consanguineam sponsæ.

Utrum autem hoc impedimentum sit perpe-
tuum, an verò solum temporale, dubitatur: non
est, esse temporale, nempe dum vivit complexus
cati, cum quo incestus ille fuit commissus, cum
publicam honestatem, ut colligitur ex c. De
12. supr. de despons. impub. ibi: *Neutri vivente
dabitur licentia contrahendi*: quia nec complexus
vente sponso, nec sponsus, vivente complexus
runt quodcumque matrimonium contrahere: sed
verò mortuo, cessat impedimentum, ac libere
terit superstes aliud matrimonium inire, quia
c. solum negatur, matrimonium posse contrahi
tero superstiti. Ratio autem; cur interdictum
matrimonium, dum alter adhuc vivit, est, ne
etiam maneat impunitum, & quia non est

delictum, nec propriè incestus, quia ex sponsalibus non est orta affinitas inter sponsum, & consanguineos sponsæ, & è converso, sicut est copula carnalis habita cum consanguineâ, vel affine, quod est verè crimen incestus, ideo & mitius punitur, quàm illud, & inducitur solum impedimentum temporale, non perpetuum, *Alex. de Nervo in cit. c. Duo pueri. n. 9. de despons. impub. Sanch. cit. dis. 15. num. 5. circa finem.*

XI. Notandum 5. Quomodo intelligenda sint verba ultima cit. c. 2. h. t. Si sponsam cognovit, antequam matrem, vel post, nunquam eam, vel aliam potest accipere in uxorem: Nam cum per concubitus sponsum cum sponsâ transeant sponsalia in matrimonium, si ante matrem, eam cognovit, c. Is qui. 30. de sponsal. & matrimonium teneat, quia per affinitatem supervenientem non dissolvitur, c. 1. h. t. quomodo ergo sponsus non potest sponsam accipere in uxorem, id est, retinere, cum matrimonium, saltem præsumptum, cum eâ contraxerit, illudque consummaverit, & subsistat? Sed responderetur, sensum esse, ut si quis filiam, cum quâ sponsalia de futuro iniit, cognovit prius, quàm matrem illius, non possit in uxorem accipere matrem, propter affinitatem cum ipsa contractam ex concubitu cum filia: neque etiam possit in uxore accipere eandem filiam, quod attinet ad exactionem debiti conjugal, quia illâ privatus est sponsus cognoscendo matrem; adeoque illud petere non potest, sed reddere debet: interim matrimonium inter ipsos prius contractum consistit, & tenetur uxorem ductam retinere. Si verò cognovit sponsam, postquam cognovit matrem; tunc nec sponsam, nec aliam potest ducere in uxorem: non sponsam, propter affinitatem contractam cum illâ ex concubitu cum matre: nec aliam, propter incestum cum filia commissum, cujus hæc est pœna, ut incestuosus non possit etiam cum aliâ posterum contrahere matrimonium, *Abb. hic num. 6. Canis. ibid.*

XII. Ad posteriorem questionem respondetur. Affinitas superveniens etiam per copulam illicitam, non dissolvit sponsalia iniata per verba de præsent, sive matrimonium prius contractum, etsi nondum consummatum, prout sumitur ex c. Discretionem. 6. h. t. Ubi talis casus proponitur: Quidam cum aliâ quâ muliere legitime matrimonium per verba de præsent contraxit, eamque postmodum à se incognitam, ac renitentem cuidam consanguineo suo in uxorem tradidit, & ille eam accepit, licet invitam: sed mulier, quàmprimùm libertati redita fuit, postulavit, se priori viro restitui. Quæsitum igitur fuit, an deberet ei restitui? Consultus Pontifex Innocentius III. respondit, viro, ob tam turpe facinus, gravem penitentiam esse injungendam: mulierem verò propter publicam honestatem, monendam esse, ut nec priorem virum repetat, à cujus consanguineo, licet invita, cognita fuerat: nec ad secundum redeat, cui non potest propter adulterium commissum, commiseri: sed continenter vivat, donec primus vir fuerit mortuus. Quod si ad id induci non poterit, vir prior cogatur ad ipsam redire, & maritali affectione eam tractare, cum adulterium non possit ei obicere, quam adulterandam tradidit, præfer-

tim invitam. Nam etsi secundum Evangelium, propter fornicationem vir possit dimittere uxorem, & hac virum; non tamen semper propter eandem causam vir potest dimittere uxorem, vel hac illum: cum possit per exceptionem repelli, vel replicationem (ut in proposito casu, quod ipse vir tradidit eam invitam alteri, vel quia ipse vir similiter fornicatus fuit.) Sed nec affinitas, quæ post matrimonium legitime contractum, inter virum, & uxorem, iniquè contrahitur, ei debet obesse, quæ iniquitatis particeps non extitit, cum jure suo non debeat sine sua culpâ privari. Etsi verò quidam ex Pontificibus antecessoribus distinxerint, utrum incestus, vel adulterium fuerit manifestum, an occultum: alii tamen asseruerunt, inter gradum proximum, & remotum potius esse distinguendum.

XIII. Notandum 1. Si fœmina à consanguineo mariti sit violenter cognita, nullius est rea culpæ, nullamque pœnam incurrit, prout constat ex hoc cap. At verò mariti consanguineus, qui violenter cognovit ejus uxorem, incurrit impedimentum contrahendi matrimonium cum aliâ, quia est reus veri incestus, *Sanch. libr. 7. dis. 15. n. 10. & dictura supra.*

Notandum 2. Potest alter conjugum, etiam ante consummatum matrimonium, petere restitutionem alterius, si fuit in quasi possessione illius, ut patet ex hoc cap. Ubi mulier petiit restitui priori viro, cum quo per verba de præsent matrimonium legitime contraxerat, *Abb. hic n. 2. & Alex. de Nervo num. 3.*

Notandum 3. Maritus non potest uxori obicere adulterium, & petere ab eâ separationem, si ipse auctor fuit adulterii uxoris, quia ab eo invita, & renitens fuit prostituta, ut in casu hujus cap. Sed etsi uxor etiam nolens committat adulterium, consentiente tamen marito, non potest ob id à viro dimitti, ut colligitur ex hoc cap. ibi: præsertim invitam. Ubi dictio præsertim non debet accipi pro tantum, ut vult *Gl. ibid.* quia est impropria significatio, sed in propria significatione, pro maxime. Quare dictio præsertim hic denotat ideam esse in casu contrario, ita ut sensus sit, quod mulier in casu hujus cap. excusetur ab adulterio commissum cum viro, cui tradita est, scilicet quoad maritum, præsertim si fuit invitata, quia idem est, si non fuisset invita, sed volens. Ratio est: tum quia, cum uxor ex beneplacito viri adulteratur; tunc etiam ipse est reus adulterii: tum quia injuria illata viro ob adulterium est causa, ac fundamentum divortii, quæ cessat, ipso consentiente in adulterium uxoris: nam scienti, & consentienti non fit injuria, *Reg. Jur. 27 in 6.* Unde quando maritus tradit uxorem suam consanguineo suo, etsi solum desponsatur ipsi per verba de præsent, nondum consummato matrimonio, sit particeps adulterii, sive ipsa sit nolens, & renitens, sive volens, & sic non potest eam repellere exceptione adulterii: sed mulier excusatur ab adulterio quoad maritum, sed non quoad Deum, si consentit, *Abb. in cit. c. 6. h. t. n. 9. & Alex. de Nervo n. 9. Sanch. libr. 10. de matrim. dis. 5. n. 4. & alii apud ipsum.*

XIV. Notandum 4. Affinitas superveniens non dissolvit sponsalia de præsent, sive matrimonium ratum,

rarum, & non consummatum, quia & hoc est indissolubile quoad vinculum ordinariè, idèòque si quis cognoscat uxorem alterius per verba de præsenti desponsatam, etiam virginem, & à viro suo non cognitam, adulterium committit, *Hostiens. hic V. Cùm adulterium.* Veruntamen impedit talis affinitas, ex parte conjugis, qui commisit incestum, exactionem debiti: non autem ex parte alterius conjugis, qui non fuit particeps iniquitatis illius, quia affinitas iniquè contracta per copulam, scilicet illicitam, seu fornicariam, non officit ei conjugi, qui particeps iniquitatis illius non fuit, cum is suo jure privari non debeat, sine suâ culpâ, ut habetur in hoc c. ubi etiam dicitur licet honestum sit, ac decens, ut etiam mulier illa, quæ iniquitatis non fuit particeps, quia invita, & renitens fuit tradita consanguineo sui primi mariti, non petat ab illo debitum conjugale, idèòque propter publicam honestatem, id est, propter affinitatem inter ipsum, & primum virum per copulam carnalem consanguinei sui contractam, *Hostiens. hic V. eod.* idèòque ad hoc sit monenda; non tamen est cogenda, ut hic deciditur. Ex quo patet, quodd etiam per illicitum, seu fornicarium concubitus inducitur affinitas, quantum ad impedimentum matrimoniale Canonicum inducendum, *Gl. hic V. Nec affinitas, Hostiens. hic V. Iniquè contrahitur.*

§. III.

An impedimentum affinitatis dirimens matrimonium contractum probetur per assertionem unius, vel confessionem utriusque coniugis?

XV. De hoc agitur in primis in c. *De illo 3. h. t.* » Ubi habetur, quodd quidam asserbat, se cognovisse uxorem fratris sui, antequam ejus matrimonio jungeretur. Ad hoc respondet Pontifex Alex. III. » non debere permitti, ut hac occasione matrimonium illud impetatur: nisi hoc publicum, & notorium fuerit, aut idoneis testibus comprobatum, Ratio est, quia simplici assertioni unius non est credendum: sed probatione opus est, *Gl. hic in casu.*

Ubi notandum 1. Si unus solum impedimentum dirimens subesse asserat, matrimonium separari non debet. At verò ad impediendum matrimonium contrahendum plenè probat unus testis, eique creditur alleganti impedimentum dirimens, *Gl. fin. hic, & DD. communiter;* quia tunc de vitando peccato agitur, ne impediti, & inhabiles contra Ecclesiæ prohibitionem contrahendo peccent, *Sanch. libr. 1. de sponsal. dif. 71. n. 1.*

Notandum 2. Fornicatio potest dici notoria, sine aliâ probatione, ut si Clericus publicè teneat in domo concubinam, vel fœminam suspectam, *Hostiens. hic V. Notorium, & Abb. n. 3. & Alexand. de Nevo n. 4.*

XVI. Similiter in c. *Super eo. 5. h. t.* Cùm quæsitum fuisset ex Papa Cælestino III. utrùm conjugatus, qui ante matrimonium contractum, uxoris suæ consanguineam carnaliter cognoverat, utro-

que, tam ipso viro, quàm uxore id fatente, idèòque parte aliqua viciniæ clamante, sit ab uxore in dicio Ecclesiæ separandus? Rescribit Papa, quodd propter eorum confessionem tantum, vel rumorem viciniæ, non sunt separandi, cum aliquando nonnulli inter se contra matrimonium colludant, & confessionem incestus facile profilient, si per eorum confessionem crederent se separandos. Rumor autem viciniæ non est tam validus, ut possit bene contractum matrimonium irritari, vel separari: nisi rationabiles, & fide dignæ probationes accedant.

XVII. Notandum 1. Ad dirimendum matrimonium jam contractum non sufficit sola confessio conjugum, etiam si ambo confiteantur contra matrimonium, ut in casu hujus cap. & licet ambo iuges dicant affinitatem inter illos contractam se, ante matrimonium, hoc non separatur, & rimitur, quia non creditur viro, vel uxori, si confiteantur in præjudicium matrimonij; statim ad confessionem eorum, si confiteantur pro matrimonio, *Gl. hic V. Confessionem.* Ratio autem, cur dicitur confessioni conjugum asserendum matrimonium esse contractum, juxta cap. *Attestationes 1. ibi Gl. V. Evasisse, de despons. impub.* non autem confessioni eorum contra matrimonium, ad id dissolvendum, vel separandum; ratio, inquam, quia assertio conjugum, qui deponunt pro matrimonio, est valde favorabilis, & ipsis contentum toti Reipubl. cujus interest, matrimonium, ejusque valorem defendi, ut liberis hominibus civitati pleantur, *l. 1. ff. Solut. matrim.* At verò confessio, vel assertio conjugum, qui deponunt contra matrimonium, est valde odiosa, tum præsumptionem collusionis conjugum, ut habetur in textu; tum quia constituitur in eâ re, in qua trahentes sibi præjudicare nequeunt, cum matrimonij dissolutio non dependeat à potestate conjugum, quippe quod ratione Sacramenti est indissolubile, tum denique quia ejusmodi confessio præproli, & alijs bonis matrimonij, *Molin. Juris. Barbos. in Collect. in hoc c. n. 3.*

Notandum 2. Etiam si ambo conjuges confiteantur, & asserant, affinitatem ex copulâ habita consanguinea alterius inter ipsos contractam ante matrimonium, non dissolvitur, nec separari potest matrimonium postea contractum, quia periculum est, ne fortè conjuges inter se colludant contra matrimonium, ut dicitur in textu, & hac ratione aperitur ad dissolvendum matrimonium legè contractum, sicut & aliàs collusio prohibetur, *tit. de collus. deteg. Alex. de Nevo hic n. 6.* Notandum stat, quodd post confessionem in jure, seu iudiciali etiam nihil quaeratur amplius: sed confessio per oculos testis habebatur, *l. Post rem 56. ff. de rejudic. l. unic. C. de Confess.* Nam hoc verum est in iis, qui ex confessione partium pendent, ac in liberorum potestate sunt. At verò dissolutio matrimonij non dependet ab hominibus, sed à DEO, quia per DEUM conjunxit, homo separare non potest, *caus. 33. q. 2. Abb. hic n. 2.*

XVIII. Notandum 3. Sed neque ex modo confessione amborum conjugum dissolvitur matrimonium, etiam si rumor viciniæ id ipsum confirmet, dicitur autem rumor viciniæ, quando

aliqua, nempe tertia, vel quarta aliquid affirmat, in quo differt à famâ publicâ, quæ propriè est, quando tota civitas, vel vicinia, aut major ejus pars aliquid evulgar, *Abb. hic n. 3.* Rumor autem est minus quid, quàm fama: & non est sufficiens probatio, sine testibus, *Gl. hic V. Confessionem in fine.*

Notandum 4. Confessioni conjugum, etiam amorum, non creditur, si fiat ea confessio adversus aliud matrimonium, quod cum altero eorum prius initum asseritur, quia eorum testimonio in sui commodum, & in propriâ causâ crederetur, & in alterius detrimentum, quod nullo jure est concessum, *Abb. in cit. c. Super eo. n. 5. in fine h. t. Menoch. de arbit. Judic. casu 103. n. 6.*

Notandum 5. Cum non de dissolvendo matrimonio, quoad vinculum, agitur, sed solum de separatione illius quoad torum; tunc creditur etiam unus tantum conjugis assertioni contra seipsum, ut si mulier fateatur, se commississe adulterium; tunc creditur ejus confessioni contra ipsam, ut à viro separaretur quoad torum, *Abbas cit. loc. & Menoch. c. l. num. 7.*

§. IV.

Virum prædictum impedimentum affinitatis oriatur etiam ex copulâ carnali attentatâ cum puellâ impubere, & an etiam ex incestu cum cognatâ legali, aut spirituali, ac denique ad quem gradum extendatur hoc impedimentum affinitatis ortum ex illicitâ copulâ habitâ cum consanguinea alterius coniugis?

XX. De primâ quæstione agitur in c. *Fraternitatis* 7. h. t. Ubi Papa Innocentius III. approbat sententiam divortii à quodam Archiepiscopo Canonice promulgatam in eum, qui quandam mulierem, cujus antea forem adhuc septennem, contractis sponsalibus, extraordinariâ libidine polluerat, postea sibi copulare præsumpsit. Ratio est, quia licet ex tali copula solum attentata, sive extraordinariâ pollutione facta cum puellâ septenni, vel minore septennio, non oriatur affinitas cum consanguineis puellæ, quæ non nisi ex perfectâ, & consummatâ copulâ carnali contrahitur, per quam vir, & femina fiunt una caro, c. *Lex* 18. caus. 27. q. 2. & c. *Extraordinaria* 11. junct. *Gl. V. Eodem caus.* 35. q. 2. Oritur tamen ex tali copulâ attentatâ impedimentum dirimens matrimonium, postea cum consanguineâ contractum, propter publicam honestatem provenientem ex sponsalibus de futuro, quæ ibi præcesserunt, c. *unic. de sponsal. in 6. Sanch. libr. 7. de matrim. dif. 64. n. 19.* Itaque ex sponsalibus contractis cum puellâ septenni, quæ nondum complevit septennium, si interveniat etiam copula attentata, oritur publica honestas impediens, ac dirimens matrimonium contractum cum consanguineâ sponsæ, ergo à contrario sensu sola sponsalia

absque attentatione, seu conatu ad copulam cum puella minore septennio, vel sola attentatio, seu nusus ad copulam, absque sponsalibus, non inducit publicam honestatem, quæ est prima expositio hujus cap. quod alii sic exponunt: copula carnalis habita cum puella septenni, inducit affinitatem, quæ impedit, ac dirimit matrimonium postea contractum cum consanguineâ sponsæ, *Abb. hic, & Alex. de Nevo num. 2. & 3.* sed prior intellectus videtur melior.

XX. Ad secundam quæstionem responderetur. Ex incestu, cum cognatâ spirituali, vel legali, non oritur impedimentum dirimens matrimonium, nec impediens aliud matrimonium contrahere, quia copula inter cognatos spirituales tantum, non est vere incestus, qui est consanguineorum, & affinium conjunctio: At verò cognatio spiritualis non est dicenda consanguinitas, sed potius habenda spiritualis proximitas, ut dicitur in c. 1. caus. 30. q. 3. & nullo jure probari potest, per talem copulam induci impedimentum ad contrahendum matrimonium, *Navar. consil. libr. 4. cons. 8. h. t. n. 6. & 8.*

XXI. Ad tertiam quæstionem dicendum est; Jure antiquo Canonico orta fuit affinitas ex copulâ illicitâ cum consanguineis alterius conjugis, sicut ex licitâ, c. *Discretionem* 6. h. t. Ubi fit mentio copulæ cum consanguinea conjugis, non distinguendo gradum, ideòque DD. communiter apud *Sanch. libr. 7. de matrim. dif. 67. n. 3.* metiuntur gradum affinitatis ortæ ex copulâ illicitâ, juxta gradum ortæ ex licitâ copulâ, & utramque affinitatem, ad eundem gradum, scilicet quartum, extendunt, juxta c. *Non debet* 8. de consang. & affinit. Ubi ex causâ affinitatis, non distinguendo inter ortam ex copulâ licitâ, vel illicitâ, statuitur impedimentum usque ad quartum gradum inclusivè.

Verum hodie ex Decreto Concilii Tridentini *Sess. 24. c. 4. de reform. matrim.* restrictum est hoc impedimentum affinitatis ex fornicatione cum consanguineis ad secundum gradum his verbis: S. Synodus impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui primo, & secundo gradu conjunguntur, restringit: in ulterioribus verò gradibus statuit hujusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere. Quare Concilium omnino sustulit tertium, & quartum gradum affinitatis ortæ ex fornicatione, ita ut hodie ex copula fornicaria habita cum consanguinea conjugis, ultra gradum secundum non oriatur affinitas, nec committatur incestus, sed simplex fornicatio, si quis accedat ad consanguineam intra tertium gradum ejus, qui prius cum illa fornicatus fuit, *Sanch. cit. dif. 67. n. 7. & 8.* V. g. si Titius fornicatus sit cum Caja, potest validè inire matrimonium cum ejusdem consanguinea in tertio gradu: imò etiam licitè, quia hæc affinitas ultra secundum gradum, nec dirimit, nec impedit, seu illicitum reddit matrimonium, ut declaravit Pius V. in Motu proprio edito anno 1566. qui incipit, *Ad Romanum*, *Sanch. c. l. n. 4.* Sed neque affinitas orta ex fornicatione dirimit, aut impedit sponsalia de futuro subsequentiâ, vel præcedentiâ, ultra secundum gradum, quia ob eandem rationem,

tionem, ob quam impedit matrimonium, impedit etiam sponsalia, *Sanch. c. l. n. 4.*

XXII. Porro nomine fornicationis in hoc Decreto Tridentino intelligitur, non solum simplex fornicatio, sed genericè omnis illicitus concubitus, ut adulterium, stuprum, aut quivis alius, quia ratio, ob quam Concilium restrinxit hoc impedimentum, habet locum in omni fornicatione, seu luxurie specie, quia scilicet ex ea non oritur aliquod amicitiae vinculum inter affines, & sapissime ignoratur, quia occultè contrahitur, ac proinde multa damna ex eo impedimento consequuntur, nisi restringatur, *Sanch. c. l. n. 6.* Et hinc etiam affinitas orta ex matrimonio non est restricta solum ad secundum gradum per Concilium Trident. sed etiam hodie dirimit matrimonium usque ad quartum gradum inclusivè, *c. Non debet. 8. tit. seg.* quia hæc restrictio ad secundum gradum in Decreto Concilii solum est expressa de affinitate orta ex fornicatione, ergo non debet extendi ad affinitatem contractam ex copula conjugali, quia cum vinculum matrimonii sit fortius, non sequitur, quod restricta affinitate ex fornicatione, ceteri etiam debeat restricta affinitas ex copulâ conjugali, *Sanch. c. l. n. 5.*

§. V.

Proponuntur, & explicantur reliqua Capitula huius Tituli.

In his capitulis repetuntur quædam, quæ jam antea in hoc Titulo dicta sunt: nam quia Papa propositi sunt plures diversi casus, sed similes; ideo de illis idem respondit: de connexis enim, ac similibus idem est iudicium habendum, & eadem est Juris dispositio, & quod statutum est de uno, censetur etiam statutum de altero, *c. 3. & ibi Gl. communiter recepta V. Quod de uno, supr. de Confir. ut mox ostendetur.*

XXIII. Itaque in primis in *c. Ex litteris. 8. h. r.* deciditur, quod affinitas orta ex copula illicita dissolvit sponsalia præcedentia, & privat facultate contrahendi aliud matrimonium, ut habetur in Summa huius cap. in quo talis casus proponitur. Cum quidam G. nomine matrem ejusdam puellæ, quam sibi infra nobiles annos desponsaverat in uxorem, (futuram scilicet, seu sponsam de futuro) carnaliter sæpe cognovisset, sicut & postea ipsam puellam jam adultam: re hac delatâ ad Innocentium III. is mandat eidem viro injungi penitentiam, ob incestum commissum, eosque (nempe virum, & puellam jam adultam) ab invicem separari (si ita esse constiterit) ac prohibet, ne mulier alteri viro nubat, si postquam scivit viri, & matris delictum, ei carnaliter fuit commixta. Insuper prohibet Papa, ne vir ille, & mater mulieris unquam ad alias nuptias transeant, sed semper continentiam servare teneantur, & enorme delictum desistere, præsertim si circa personas hujusmodi nullum sit periculum lapsus carnis, seu fornicationis; tunc enim cum eis dispensaretur. *Gl. fin. hic.*

XXIV. Pro explicatione huius cap. notandum 1. hic textus dupliciter potest intelligi, ut no-

tat *Abb. hic n. 2. & 3.* primò, quod iste vir sibi sponsavit dictam puellam per verba de futuro, & sponsalia propriè dicta, quæ dissoluta fuerunt propter affinitatem supervenientem per fornicationem commissam cum matre puellæ, & ita intelligitur *hic.* Secundò potest intelligi, quod vir iste desponsavit puellam in uxorem, id est, matrimonium contraxit cum illa per verba de præsentì: & tunc non potuit esse matrimonium inter eos, quia puella nondum erat nubilus, sed solum erant sponsalia de futuro, ex interpretatione Juris, juxta *cap. unic. de sponsal. in 6.* & antequam puella perveniret ad legitimam ætatem, vir ille cognovit matrem illius; ideo sponsalia fuerunt dissoluta propter supervenientem affinitatem ex fornicatione commissâ cum matre puellæ, *c. 2. h. r.* nec promissio matrimonij potest adimpleri.

Notandum 2. hinc jam patet, quod in casibus *cap. dictus vir, & mater puellæ* non potest amplius contrahere matrimonium inter se: cum matre puellæ non potuit vir iste inire matrimonium, tum propter publicam honestatem, tum propter sponsalibus initis cum puella: tum maxime propter affinitatem contractam ex copula habita cum puella: sed neque potuit vir iste contrahere matrimonium cum puella, propter affinitatem contractam eo ob copulam habitam cum matre ejusdem puellæ: hæc verò potuit contrahere matrimonium cum extraneo, si non fuit particeps iniquitatis, quia ipsa fornicata est cum illo viro, nesciens, quod prius carnaliter cognoverit matrem suam: nec tamen, si id scivit, ut habetur in textu, *Alex. hic n. 6.* Sed neque vir iste, & mater puellæ potest amplius contrahere matrimonium cum aliquo extraneo, vel alia, propter commissum crimen incestus, si tamen de facto contraherent matrimonium extraneis, hoc teneret, juxta *c. Transmissa. 4. Ut in casu huius cap. vir iste commisit crimen incestus, quia prius cognovit matrem, & postea copulam, quam desponsaverat, Abb. hic in fine, & de Nevo n. 5.*

Notandum 3. Etsi incestuosus privetur facultate contrahendi aliud matrimonium; si tamen contrahatur de incontinentia, seu lapsu carnis, ut quænis est, potest cum eo dispensare Episcopus, ut sit contrahere matrimonium, ut habetur in *h. r. c. In adolescentia. 14. caus. 33. q. 2. Alex. de Nevo num. 3.*

XXV. Præterea is, qui sponsalia de futuro contraxit cum aliqua, & postea fororem illius carnaliter cognovit, ab utraque abstinere debet, præstatuitur in *c. Veniens. 9. h. r.* ubi talis casus proponitur. Quidam F. nomine, tempore infantie, quædam puellam se ducturum in uxorem junxit, quamprimum illa ad legitimam ætatem perveniret: quem pater puellæ recepit in domum suam, nutrit simul cum puella, confederatione, & promissione fidejussorum hinc inde præstitâ: postea forori puellæ se carnaliter conjunxit, & amicis persuasus, eam, quam juraverat (scilicet fororem illius, quam jam cognoverat) in uxorem accepit (de facto, quia de jure non potuit, *Gl. h. r. eod.*) & postea opportunitate oblata, cognovit utramque (addens iniquitatem iniquitatis, *Gl. h. r. eod.*)

„*V. Vramque.*) Verum de hoc convinci non potuit
 „(per testes) nec suum voluit confiteri delictum.
 „Tandem cum in se reverfus salutis consilium qua-
 „reret, (in foro penitentiali) consultus Pontifex
 „mandat Episcopo, ut quia non solum à malo, sed
 „etiam ab omni specie malijuxta præceptum Apo-
 „stoli, est abstinendum, injuncta ei competenti
 „penitentiâ, moneat illum, & inducat, ut de cæ-
 „tero ab utraque abstineat.

XXVI. Pro intellectu hujus cap. notandum 1.
 Habens copulam carnalem cum duabus sororibus,
 neutram habere, & retinere potest, ut patet ex hoc
 cap. Non primam, cum qua contraxit prius spon-
 salia, propter affinitatem supervenientem ex copu-
 la habita cum illius sorore, quæ dissolvit sponsalia,
 c. *Prox.* Neque secundam, cum qua non contraxit
 sponsalia, & quæ non habetur loco uxoris, propter
 impedimentum publicæ honestatis ortum ex spon-
 salibus contractis cum prima, *Hofiens. hic V. Car-*
naliter.

Norandum 2. Dispositio hujus cap. ut ad neu-
 tram sororem accedat, procedit in judicio animæ,
 seu foro penitentiali: nam iste verè fuit confessus
 crimen in foro penitentiali, unde Papa non man-
 davit eum puniri, sed mandavit Episcopo, ut ei im-
 poneret penitentiam in foro animæ, & moneat
 eum, ut deinceps abstinere ab utraque sorore: at
 verò in judicio, seu foro externo Ecclesiæ, si impe-
 dimentum sit occultum, matrimonium in facie Ec-
 clesiæ, seu publicè contractum separari non potest,
 nisi aliter probetur: & præcipitur ei, ut debitum
 reddat: quamvis in foro animæ reddere non possit,
 sed potius excommunicationem sustinere debeat,
 quàm ut reddat contra conscientiam suam, c. *Inqui-*
sitioni. 44. de sent. excomm. *Gl. hic in casu, & V. Con-*
sulas, & Alex. de Nevo ibid. n. 5. & 9.

Notandum 3. Quod hic dicitur in princ. aliquem
 tempore infantie sibi desponsasse puellâ, id intelligi
 debet de puerili ætate, quæ incipit post septennium
 completum, in qua fuerunt contracta sponsalia cum
 illa puella, *Hofiens. hic V. Infantie.* vel propriè de
 tempore infantie, quo sponsalia hæc fuerunt con-
 tracta ante septennium: & tunc dici debet, quòd li-
 cèt ab initio non tenuerint, tamen postea tractu tem-
 poris, & adveniente majore ætate fuerint ratificata,
 cum iste habitaret in domo sponsæ, *Abb. hic in fine,*
& Alex. de Nevo ibid. n. 8.

XXVII. Similiter in c. *Tue.* 10. h. t. statuitur,
 per affinitatem supervenientem non dissolvi matri-
 monium prius contractum, impediri tamen petiti-
 „nem debiti conjugalis. Nam cum quidam con-
 „traxisset cum aliqua matrimonio, & post illud
 „contractum, & consummatum, fornicatus esset
 „cum sorore legitimæ suæ conjugis, quæ situm fuit
 „ex Papa Innocentio III. utrum ille postea suæ uxo-
 „ri cohabitare, & exigere debitum possit, ac redde-
 „re requisitus? Respondet Papa, uxorem monen-
 „dam esse, ut à commixtione viri abstineat, pro-
 „pter publicam honestatem, & in continentia vi-
 „vat, ac maneat, donec vir mortuus fuerit. Si ve-
 „rò communioni huic parere recuset, & talis sit,
 „ut de lapsu ipsius (mulieris, vel etiam viri) ti-
 „meatur: poterit ipse vir, ac debebit ei debitum
 „conjugale petenti reddere (sed non exigere ab eâ,
 „*Tomus IV.*

dem, *Gl. hic V. Solvere.*) quia affinitas post matri-
 „monium iniquè contracta (per carnalem copu-
 „lam habitam cum sorore suæ uxoris) non debet
 „illi nocere, quæ iniquitatis particeps non existit.
 „Concordat c. *Discretionem.* 6. quod explicatum est
 „suprà n. 12. & segg. h. t.

XXVIII. Notandum 1. Conjux propter in-
 cestum commissum cum consanguineo, vel consan-
 guinea alterius conjugis, modò copula fuerit con-
 summata, ac perfecta, non potest exigere debitum;
 tenetur tamen reddere, ut docet *Sanch. l. 9. de matr.*
dis. 27. n. 1. & multi alii apud ipsam. Ratio est:
 quia affinitas superveniens inter virum, & uxorem,
 post matrimonium contractum, etsi illud non dis-
 solvat: quia quod legitime factum est, non irrita-
 tur, licèt res deveniat ad eum casum, à quo non po-
 tuit incipere, *Gl. in c. Discretionem.* 6. *V. Officere.* h. t.
 privat tamen jure exigendi debitum alterum conju-
 gem, qui in culpa fuit; attamen non liberatur ab
 obligatione reddendi debitum: quia innocens non
 debet privari jure suo, sine culpâ: consultum tamen
 est, ut de cætero uterque abstineat à consortio alte-
 rius, & contineat, *Ab. hic n. 2. & Alex. de Nevo n. 2.*
 Ex quo infert *Sanch. cit. dis. 27. n. 9.* quòd peccet
 mortaliter hujusmodi incestuosus, si absque dispen-
 satione exigit debitum à conjuge in fonte, quia vio-
 lat præceptum in re gravi.

Notandum 2. Quamvis in c. *Discretionem.* 6. &
 in c. *Tue.* 10. h. t. impedimentum, quod confurgit
 ex copula carnali illicita, appelletur publica hone-
 stas, ut patet ex illis verbis ibi: *abstineat propter*
publicam honestatem; ideoque plures DD. asserant,
 ex copula illicita naturali non oriri affinitatem, sed
 solum ex copula licita, & conjugali: verius tamen
 est, etiam ex copula illicita, & incestuosa oriri affi-
 nitatem, ut constat ex *Concil. Trident. Sess. 24. de re-*
form. matrim. c. 4. & ex hoc c. ubi hoc impedimen-
 tum appellatur publica honestas, id est, ut explicat
Gl. ibi V. Eodem. affinitas, adeoque nomine publi-
 cæ honestatis hic intelligitur affinitas orta ex illicita
 copula cum consanguineo, vel consanguinea uxoris
 suæ, ut explicatur statim in ipso textu hujus c. in fi-
 ne, & docet *Sanch. l. 7. de matrim. dis. 64. n. 16.*

Notandum 3. Quamvis ex illicita copula viri
 habitâ cum sorore, vel alia consanguinea uxoris,
 non oriatur impedimentum publicæ honestatis, ut
 dictum, sed affinitatis: nam publica honestas pro-
 priè oritur ex contractu sponsaliorum, vel matri-
 monii, c. *unic. de sponsal. in 6.* honestum tamen est, id
 est, honestas postulat, ut uxor non jungatur car-
 naliter nec commisceatur cum viro, qui sororem
 suam turpiter cognovit: & sic etiam potest explicari,
 quòd hic de dicitur publica honestate, ut notat *Abb.*
hic n. 3.

XXIX. Sed jam hic dubitatur, quoto gradu,
 sive intra quem gradum consanguinitatis, debeat
 persona carnaliter cognita à conjuge esse conjuncta
 alteri conjugi, ut conjux, qui incestum commisit,
 prohibeatur debitum exigere à conjuge. In qua re
 omnes conveniunt, hoc impedimentum, spectato
 Jure antiquo Canonico, extendi usque ad quartum
 gradum consanguinitatis: quia fundamentum hu-
 jus impedimenti est affinitas iniquè contracta ex co-
 incestu cum altero conjuge, c. *Discretionem.* 6. & c.
 pen. h. t.

pen. h. i. ibi: *cum affinitas post matrimonium inique contracta illi nocere non debeat*: ac proinde ad eum consanguinitatis gradum extendi debet, & non ultra, ex quo oritur affinitas per copulam contracta, videlicet usque ad quartum gradum inclusivè, juxta c. *Non debet*. 8. tit. seq. *Sanch. l. 9. de matrim. dis. 27. n. 12.*

Verum post Decretum Concilii Tridentini *Seff. 24. de reform. matr.* probabilius est, copulam habitam cum consanguineis alterius conjugis non impedire petitionem debiti conjugalis, ultra secundum gradum: sed quoad hoc etiam Jus antiquum correctum esse: quia impedimentum hoc, non tam ex incestu, quam ex affinitate inde contracta oritur: certum autem est, eum, qui incestum commisit cum propriis consanguineis, non prohiberi petere debitum à propria conjugis, idque non ob aliam rationem, quam quia ex tali incestu non oritur affinitas, & consequenter cessat etiam prohibitio petendi debitum, *Sanch. c. l. n. 14.* Ubi addit, ita etiam declarasse S. Congregat. Concilii Decretum illud, quam declarationem ibidem refert.

XXX. Postremò similis priori casus proponitur in c. *Jordane*. 1. 1. *ult. h. i.* Nam laicus quidam Joannes nomine, cum quadam puella, Jordana nomine, necdum decenni, per verba de futuro contraxit (sponsalia) eaque intra eundem annum carnaliter cognita, postea matrem ipsius sibi matrimonialiter copulavit, & carnaliter eandem cognovit. Quare Jordana Pontifici Gregorio IX. supplicavit, ut cum continere nequeat, ne salubriter sibi super hoc providere dignetur, ne jure suo, sine propria sua culpa, fraudetur. Ad hoc respondet Pontifex, & mandat Episcopo Diocesis, ut si ita se res habeat, utrumque ad perpetuam continentiam vovendam moneat, & inducat. Si verò induci nequeant, injuncta Joanni competente poenitentia propter commissum incestum, eum per Ecclesiasticam Censuram compellat, ut eidem Jordana cohabitaret, & conjugale debitum reddat, si exactum fuerit.

XXXI. Notandum 1. Sicut per affinitatem pervenientem non dissolvitur matrimonium verè prius contractum, ut ex suprâ allatis Canonibus patet: ita nec dissolvitur matrimonium præsumptum: nam ista puella contraxit sponsalia de futuro cum Joanne, quæ postea ab eodem carnaliter cognita, & sic sponsalia illa per copulam positam cum sponsa Jure antiquo transierunt in assumptione Juris in verum matrimonium, juxta *Is qui*. 30. de sponsalib. *Abb. hic n. 1. Alex. de vo n. 1.* de quo dictum suprâ Tit. 1.

Notandum 2. Ex copula carnali habita puella minore, seu impubere potest præsumi potestas, & consequenter etiam matrimonium de presenti contractum, præsertim si inalitia suppletur, ut in casu hujus cap. quia puella, quæ non decimum ætatis suæ annum compleverat, ceter fuerat cognita à sponso; ideo præsumitur jam maturam esse, & habilem ad contrahendum matrimonium, *Abb. hic n. 2. Alex. de Novo n. 2.*

Notandum 3. In casu hujus cap. vii. jure exigendi debitum ab uxore sua, propter commissum cum matre puellæ, quamvis tunc teneatur conjugi petenti. Quin imò hoc est, ac decens, ut ipsa etiam uxor non exigatur, propter affinitatem contractam cum matre, ideoque ambo conjuges ad perpetuam continentiam servandam induci debent: & si recusent, tunc imponenda est poenitentia, propter incestum commissum, & quidem major, quam propter adulterium, quia incestus est gravius delictum, *Gl. de Poenitentia*, & compelli debet, ut uxori cohabitare & debitum reddat, ut habetur in fine hujus cap. exigere ipse non potest, *Gl. fin. hic, Alex. de hic n. 4.* At verò uxor, cum non fuerit participatrix iniquitatis monenda est ad talem continentiam

& inducenda, sed non cogenda, quia non de privati jure suo, sine culpa sua, ut dicitur in c. *pen. h. i.*

T I T V L V S XIV. DE CONSANGUINITATE, ET AFFINITATE.

Actum est in superioribus Titulis de cognatione spiritali, & legali, ac de affinitate contracta ex copula illicita: sequitur nunc, ut agatur de cognatione naturali, seu carnali; ideoque subjungitur hic Titulus de consanguinitate, & affinitate licita, qui extat etiam in Clementinis.

S E C T I O I. DE CONSANGUINITATE.

§. I.

Quid sit consanguinitas, & quid linea, & gradus consanguinitatis, & quomodo sint computandi?

I.

ASSERTIO I. Consanguinitas communiter definitur à Theologis, & Jurisperitis: Vinculum

personarum, quæ ab eodem stipite, seu progenitore propinquo, per carnalem propagationem descendit, unde & propinquitas sanguinis appellatur. Dicitur autem consanguinitas, quasi sanguinis unitas, de communi sanguine descendunt, prout habetur *caus. 34. q. 5.* in declarat. Arboris consanguinitas quæ fundatur in naturali ejusdem sanguinis communicatione, ita ut qui eo inter se conjunguntur consanguinei dicantur, *Sanch. l. 7. de matrim. 50. n. 1.* Requiritur autem ad consanguinitatem ab eodem stipite propinquo descendant: nam ab eodem communi stipite, seu progenitore